

Examenul de bacalaureat național 2016

Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 5

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;

Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la 10 a punctajului total obținut pentru lucrare.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A vers témája

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a vers a beszélő tragikus életérzését fejezi ki. Az első két strófa egy őszi tájkép leírása, ám a vers második felében kiderül, hogy a leírás csupán a lelkiállapot szemléltetésének az eszköze.

b. A szöveget szervező stílusalakzat

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a költemény szerkezete egyszerű, világos. Szervező elve a párhuzam, az első két strófa természetleírás, a harmadik és a negyedik strófa a lírai én lelkiállapotának a rajza. A természeti képek a belső világ tartalmait szemléltetik.

c. A fa-motívumhoz kapcsolódó poétikai eszközök

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a fa-motívumhoz kapcsolódó konkrét képek az első részben: a levelek, a madár, a kalitka. A fa archetipikus kép, életszimbólum, a hozzá kapcsolódó levelek tulajdonságait jelölő *görbe, sárga, konnyadt, puha* névszói állítmány szerepű melléknevek halmozása a pusztuló élet képzetét kelti. A *madár* mint archetipikus kép lélekszimbólum, előre vetíti a vers második részének gondolati tartalmát. A második strófa hasonlatához (*mintha kalitkája volna a fa*) a szabadság hiányának a képzete társul. A váltakozó irányú mozgást kifejező igék (*lengenek, föl-le jár*) metaforikusan az erőtlenség, nyugtalanság, szorongás állapotára utalnak. A harmadik strófa kezdő szava vezeti fel a külső és belső világ párhuzamát. A metonímia (*így csinál lelkem is*) és a megszemélyesítés (*lépked ...egy némaság*), az utolsó strófa első sorának igéi (*szállhatnék – nem merek*) a beszélő tehetetlenségét, szorongását szemléltetik. A harmadik strófa utolsó sorainak variációs ismétlése a költemény zárlatában tragikusra színezi a komor hangulatot, s a lépkedő némaság képéhez a személyiség teljes megsemmisülésének a jelentését kapcsolja.

d. A költemény dalra jellemző sajátosságai

5 pont

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Varianta 5

Barem de evaluare și de notare

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: a vers modern (filozófiai) dal. Nem egynemű és pillanatnyi érzést, hanem összetett érzelmi állapotot fejez ki zenei hangzású formában. A zeneiség eszközei: strofikus felépítés, váltakozó szótagszámú, kétütemű sorok, sorvégi páros rímek, ismétlés (gondolatritmus, a sorok variációs ismétlése), a lágy mássalhangzók (l, m, n) gyakorisága, alliteráció (*levelek lassan lengenek*).

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 5 pont
Helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 3 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség 5 pont

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Bármely, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

a. Találó cím 5 pont

Lehetséges válasz: pl. Kisebbségben; Az előítéletekről stb.

b. A kisebbségi csoport / egyén lehetséges reakciója 5 pont

Lehetséges válasz: az ember visszahúzódhat, retteghet vagy visszaüthet. A legegyszerűbb reakció, hogy az ember megtagadja a csoportot, amelyhez tartozik – ezzel azonban saját csoportja árulójává is válhat. Több fokozata van a megtagadásnak – lehet egy átmeneti megalkuvás valamely cél érdekében, lehet egy életre szóló döntés, mint a kikeresztelkedés például a náciaktól rettegő zsidók esetében –, amelyek azonban mind megalkuvásra készítetik az embert.

c. A kisebbségi csoporthoz tartozó egyén alapérzése 5 pont

Lehetséges válasz: a bizonytalanság

d. Szövegalkotás

Az érvelő szövegtípus követelményeinek betartása (logikai összefüggések, ok-okozati rend, meggyőző érvek)

5 pont

A témához való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás

5 pont

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

a. A drámai költemény műfaji sajátosságai 5 pont

Érvényes, a kor és a választott irodalmi alkotás ismeretén alapuló, kifejtett válasz 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Lehetséges válasz: A drámai költemény a drámai műnem sajátos, a romantika korában divatos műfaja, átalakulnak benne a hagyományos dráma összetevői (konfliktus, cselekmény, szereplő, beszédmód). A konfliktus nem a cselekmény vagy a beszéd szintjén, hanem az eszmék szintjén ragadható meg. A külső cselekmény alárendelődik a gondolatiságnak, a jelenetek lazán kapcsolódnak egymáshoz. A cselekmény tere és ideje szimbolikus, és alapja mítosz vagy bibliai történet. A drámai beszéd elsősorban nem a cselekmény alakítója, hanem a gondolatokat, a világhoz való viszonyt közvetíti, nagyobb szerepet kap benne a monológ. A szereplők nem hús-vér

alakok, hanem allegorikus figurák. A főhős egyetemes létértelmező kérdésekre próbál érvényes választ találni (pl. mi az emberi lét értelme, van-e fejlődés a történelemben, melyek az ember lehetőségei a világban, mi a tudomány szerepe a társadalom életében, mi jellemzi a férfi és nő, a kimagasló személyiség és tömeg, az eszme és gyakorlat, az anyag és szellem viszonyát).

b. A szereplők jelképsége

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: A drámai költemény hősei nem drámai értelemben vett jellemek (hús-vér emberek), hanem inkább szimbolikus, allegorikus alakok, egy-egy gondolat, eszme megtestesítői, mint például szerelem, hatalom, hírnév, egyenlőség, testvériség, szabadság, hit, szeretet, küzdés, szabad akarat.

c. A tér és idő jelképsége a drámai költeményben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: A cselekmény tere és ideje szimbolikus, és alapja mítosz vagy bibliai történet. A jelképes drámai cselekmény helyszínei az útkeresés/úttévesztés/megértés szimbolikus terei, illetve a különböző történelmi korok és korszakok, valamint társadalmi berendezkedések sűrített jelképes színterei.

A tér- és időszerkezet körkörösségéhez/keretességéhez kapcsolható jelentések: a teljesség, a megértés, a mondanivaló egyetemessége.

d. A mitológiai / bibliai / mesei motívumok jelképsége

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*, érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Lehetséges válasz: *mitológiai motívumok:* az utazás jelképes jelentése a beavatás, azaz a lét törvényeinek megismerése, megértése, az istenek harcának jelentése a világ teremtése, illetve a teremtett világ tökéletessége vagy tökéletlensége; *bibliai motívumok:* a bűnbeesés az ember esendőségének, a kiűzetés az Édenből a létbevetettségnek a jelképe; *mesei motívumok:* az aranyalmafa a világfa, életfa jelképe, a boszorkány az ősgonosz, az ördögök játékos ösztönlények, az emberben is jelenlevő jó és rossz keverékei, a varázseszközök a szerencse jelképei stb.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, tartalmi és formai jegyek betartása *5 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, két-három jellemző tárgyalása *3 pont*, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *3 pont*, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet értekező szöveg alkotására *1 pont*.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont